

NÄKÖALA TŠEKKIIN

Suomi-Tšekki-seura ry:n julkaisu

1/2008

SUOMI-TŠEKKI- SEURA RY

Rapakivenkuja 3, 00710 HELSINKI

Puh. ja fax: (09) 389 5339

Kotisivut:

www.suomi-tsekki-seura.fi

Sähköposti:

info@suomi-tsekki-seura.fi

Seuran tilinumero:

Nordea 132330-109472

Jäsenmaksut v. 2008: 20,00 e

Seuran kotisivuista vastaa Satu Pitkänen.

NÄKÖALA TŠEKKIIN

Näköala Tšekkiin on Suomi-Tšekki-seura ry:n virallinen jäsenlehti. Se ilmestyy 1-2 kertaa vuodessa ja lehti postitetaan kaikille seuran jäsenille ja yhteistyökumppaneille.

Julkaisija: Suomi-Tšekki-seura ry.

Vastaava toimittaja: Jari Aula

jari.aula@yle.fi

Lehden toimituskunta:

Jari Aula, Heikki Larmola, Satu Pitkänen ja Sirpa Seppälä

Lehteen kirjoittaneet vastaavat kaikki omista kirjoituksistaan.

Etukannen kuva: Komeaa kattotiilimaisemaa Prahan Vyšehradista.

Takakannen kuvat: Kaunista näkymää Prahasta.

Tšekin tasavalta on avustanut tämän lehden tekemistä.

Kansikuvat: Satu Pitkänen

ISSN: 1459-420X

Painopaikka: Näkövammaisten Keskusliitto ry:n kirjapaino, Helsinki 2008

SISÄLLYS:

Puheenjohtajan palsta

Blanka Lemmetyinen s. 3

Elämäntyö Tšekin ystävyyden hyväksi

Heikki Larmola s. 4

Tutkimusmatkalla Tšekissä

Sirpa Seppälä s. 7

Brdyynkö tutka-asema?

Heikki Larmola s. 12

Suomi innoitti lastenkirjailijaksi

Sirpa Seppälä s. 14

Filmitaivaan tšekkoslovakialaiset tähdet

Sirpa Seppälä s. 17

Miksi suomalaiset juovat nykyään kuin sienet?

Tomáš Bouška, Dnes-lehti 25.2.2008

Suom. ja toim.

Jari Aula s. 20

Kiinnostus tšekin kielen opiskeluun kasvaa

Sirpa Seppälä s. 23

Suunniteltu tšekin kielen opetus

syyslukukaudella 2008 s. 25

Jan Husin patsas Prahan Vanhankaupungin torilla.

Puheenjohtajan palsta

Suomi–Tšekki-seuran vuosikokous pidettiin helmikuussa Tšekin suurlähetystön tiloissa. Seuralle valittiin uusi hallitus, joka koostuu 10 henkilöstä. Suurin osa edellisen hallituksen jäsenistä jatkaa aktiivista työtään uudessakin hallituksessa, mutta olemme saaneet myös kaksi uutta hallituksen työskentelystä kiinnostunutta jäsentä. Kiitän tässä yhteydessä edellistä hallitusta hyvästä työstä, ja toivotan uudelle hallitukselle innostusta ja hyviä päätöksiä tulevan toiminnan haasteissa.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi vuosikokous päätti seuran hallituksen ehdotuksen perusteella kutsua kaksi ansioitunutta ja pitkäaikaisista seuran jäsentä, entiset toiminnanjohtajat **Pirkko Järvisen** ja **Mirja Horstion** seuran kunniajäseniksi.

Suomi–Tšekki-seura on tuonut esille myös ajatuksen yhteistyöstä Bohemia-seuran kanssa, joka on Böömin, Määrin ja Slovakian kulttuurien edistämisseura. Molempien ystävyysseurojen edustajat kävivät vuodenvaihteessa ensimmäisiä keskusteluja mahdollisista yhteistyömuodoista. Tuolloin sovittiin yhteistyöstä seurojen lehtien julkaisemisessa siten, että tulevaisuudessa vaihdettaisiin

molempien seurojen tuottamaa materiaalia keskenään. Syksyllä saatetaan julkaista myös ensimmäinen yhteinen numero.

Seuran kotisivuja kehitetään edelleen ja niillä ilmoitetaan ajankohtaisista jäseniä koskevista asioista ja Tšekkiin liittyvistä tapahtumista. Jäsenmatka Tšekkiin pyritään järjestämään jälleen syksyllä, ja siitä tarkemmat tiedot lähetetään myöhemmin sähköpostitse ja jäsenkirjeellä. Matka on tarkoitettu tarjota myös Bohemian jäsenille, jotta saataisiin riittävästi lähtijöitä.

Seuran tšekin kielen kurssit jatkuvat, ja opiskelijat ovat edistyneet niin, että syksyksi suunnitellaan jo kahta jatkokurssia. Innostuneita opiskelijoita on riittänyt, ja kiinnostusta on ollut jopa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta, joten mukana on muutama etäopiskelijakin.

Tämän vuoden toimintasuunnitelmassa on mm. seuran jäsenmäärän tarkistaminen sääntöjen määrittelemällä tavalla. On nimittäin huomattu, että seuran jäsenluettelossa on melko suuri määrä jäseniä, jotka eivät ole muistutuksista huolimatta maksaneet jäsenmaksuja jopa useaan vuoteen. Tällaisia henkilöitä ei voida pitää seuran jä-

seninä. Hallitus on siksi päättänyt, että jatkossa lehti, jäsenkirjeet ja muut viestit lähetetään ainoastaan jäsenmaksunsa maksaneille jäsenille. Olisi myös toivottavaa, että jäsenet oma-aloitteisesti ilmoittaisivat esim. osoitteenmuutoksista tai maasta poismuuttamisesta, jotta jäsenluettelon tiedot voitaisiin pitää ajan tasalla. Samoin, jos joku jostakin syystä haluaa erota Suomi–Tšekki-seurasta, olisi suotavaa ilmoittaa siitä seuralle. Pelkkä jäsenmaksun maksamatta jättäminen aiheuttaa turhaa epäselvyyttä.

Seura tarvitsee aktiivisia jäseniä, ja hallitus tekee parhaansa tarjotakseen Tšekin tasavallan ystäville mielenkiintoista toimintaa. Hyvä yhteistyö Tšekin suurlähetystön kanssa mahdollistaa jäsenten osallistumisen erilaisiin kulttuuritapahtumiin, joista pyritään ilmoittamaan kotisivuilla, sähköpostiviesteillä tai lähettämällä kutsukortit. Toivotan Suomi–Tšekki-seuran jäsenkunnalle aurinkoista kesää ja kaikkea hyvää!

Blanka Lemmetyinen

Elämäntyö Tšekin ystävyysden hyväksi

Jutun otsikko saattaa näyttää vanhahtavalta. Tuntuu, ettei nykyään juuri kukaan enää viitsi panna itseään pyyteettömästi likoon ihanheidensa puolesta. Kun puhutaan Mirja Horstiosta ja Pirkko Järvisestä, puhumme elämäntyöstä kahden, tai oikeastaan kolmen eurooppalaisen kansan ystävyysden hyväksi ei ole pelkkä fraasi, eikä se ole myöskään liioittelua.

Mirja Horstio toimi entisen Suomi–Tšekkoslovakia-Seuran toiminnanjohtajana joulukuusta 1974 vuoden 1991 syksyyn, jolloin hän jäi eläkkeelle. Itse muistan hyvin, kuinka hän oli oikeastaan yhtä kuin Suomi–Tšekkoslovakia-Seura. Ei riittänyt, että hän työtunneistaan lukua pitämättä hoiti kaikki seuran juoksevat ja muutkin asiat. Hän vieläpä järjesti kahvitarjoilun seuran hallituksessa pönöttäville poliitikoille ja talouselämän johtajille jokaista kokousta varten. Tuohon aikaan seuran hallituspaikat olivat poliittisia mandaatteja, kuten myös sitä paljon suuremmassa Suomi–Neuvosto-

liitto-Seurassa. Tästä kaikesta aina vaatimaton Mirja ei juttellessamme tosin maininnut mitään. Muistan omasta kokemuksestani, miten asiat tuolloin olivat Mirjan uhrautuessa työllään seuran hyväksi. Siitä huolimatta hän jaksoi aina olla ulkopuolisillekin ystävällinen ja sydämellinen.

Pirkko Järvinen puolestaan oli keskeinen *primus motor*, kun Tšekkoslovakian jakauduttua perustettiin keväällä 1994 uusi Suomi–Tšekki-Seura. Tuolloin hän varmistti sen toiminnanjohtajana, ettei uusi seura heti nyykähtänyt synnytyskipuihin, vaan jäi henkiin. Siitä, että Suomi–Tšekki-

Mirja Horstio,
Alpo Ruuth
(nykyisen seuran
edeltäjän
pj. 1983–91) ja
Kari Senius
(pj. v. 1991–92).

Seura toimii edelleen, saamme kiittää Pirkkoa ja uuden seuran ensimmäistä puheenjohtajaa **Matti Leikasta**. Myöhemmin Pirkko on tukenut seuran hallituksia ”vanhempana valtionaisena” arvokkailla neuvoillaan. Tätä ennen hän oli jo vuodesta 1954 toiminut Tšekkoslovakian Helsingin suurlähetystön kaupallisella osastolla. Lähetystössä Pirkko joutui hoitamaan kaupallisten suhteiden ohella myös kulttuuri- ja urheilusuhteita. Sen ohella hän oli 1950-luvulta lähtien myös vuonna 1948 perustetun Suomi–Tšekkoslovakia-Seuran harmaa eminenssi. Tämän ohella täytyy muistaa hänen monivuotinen mittava kääntäjän työnsä tšekistä suomeen niin radiolle kuin TV:llekin.

Niinpä Pirkko ja Mirja muodostivat ydinkaksikon, jonka ympärille saattoi rakentaa Suomen ja Tšekkoslovakian yhteistyötä. Vähintä, mitä nykyinen Suomi–Tšekki-Seura heidän työnsä kunnioittamiseksi saattoi tehdä, oli kutsumaa heidät kunniajäsenikseen. Tämän päätöksen seura teki 12.2.2008 pitämässään vuosikokouksessa.

Vanhoja tuttuja jo kouluvuosilta

Ei ole ihme, että he ovat myös läheisiä ystävyksiä. He ovat käyneet samaa Käpylän yhteiskoulua. Kumpikin kuului tyttöjen viestijuoksujoukkueeseen, joka voitti aikoinaan Suomen Oppikoulujen Urheiluliiton SOU:n mestaruuden. Koulussa he eivät kuitenkaan

Oopperaohjaaja Josef Novák Pirkko Järvisen luona kylässä.

olleet juuri muuten keskenään tekemisissä. Parin vuoden ikäero merkitsee tuossa elämän vaiheessa vielä paljon. Sehän sijoitti työt koulussa eri luokillekin.

Toistakymmentä vuotta myöhemmin he tapasivat uudelleen. Sitten valtiotieteiden maisteriksi valmistunut Mirja, joka oli tullut ylioppilaaksi sekä Tšekkoslovakialle että Suomelle kohtalokkaan vuonna 1948, hoiti tuolloin nykyisen Karhu-Titanin vieniä mm. Tšekkoslovakiaan. Kun Mirja tuli tuomaan tarjoustaan Tšekkoslovakian kaupalliselle osastolle, sen otti vastaan vanha koulu- ja urheilutoveri Pirkko. Tarjous taisi saada osastolta heti myönteisen vastaanoton. Ainakin Mirja ja Pirk-

ko ystävystyivät, ja Mirja myi sittemmin Karhu-Titanin sukset Tšekkoslovakian silloisen suurlähettilään **Zdeněk Urbanin** koko perheelle.

Pirkko ei kuitenkaan lopettanut urheilu-uraansa oppikoulujen viestijuoksumestaruuteen. Itä-Berlinissä vuonna 1951 järjestetyissä kansainvälisen opiskelijaliiton IUS:n kisoissa hän selviytyi pikamatkalla 100 metrin juoksussa peräti välieriin asti. Sen jälkeen hän joutui paikkaamaan vajaan jäännyttä Suomen naisten koripallojoukkueita ilman sen kummempaa lajiharjoittelua. Liekö tuntenut tuolloin tarkoin edes pelin sääntöjä. Kun oli puute pelaajista, pienempikin nainen kelpasi koripallojoukkueeseen. Pirkko oli siis aito amatööriurheilija.

Urheilun kautta Pirkko tutustui myös tšekkeihin. Hänen isänsä **Hugo Nurmio** oli ollut aktiivinyrkkeilijä jo ennen sotia. Sittemmin kehätuomarina mainetta niittänyt Nurmio oli usein käynyt Tšekkoslovakiassa. Vastavasti tšekkiläisiä nyrkkeilijöitä kävi usein Pirkon lapsuuden kodissa. Niinpä isä-Nurmion tytär oli aina tervetullut Prahaan ja Ostravaan.

Mirja puolestaan kiinnostui Tšekkoslovakiasta jo 1960-luvun alkupuolella, vaikka jo paljon aikaisemmin hänen kansankoulunaikainen opettajansa oli lausunut jotain, mikä muokkasi pysyvästi pikkutytön kehittyvää maailmankuvaa. Kun natsi-Saksa anasti Münchenin sopimuksella Tšekkoslovakian sudeetti-alueet vuonna 1938, ja seuraavana vuonna hyökkäsi Tšekkoslovakiaan, hänen opettajansa Käpylän kansakoulussa oli todennut: ”Joka pahuudelle rakentaa valtan, tarvitsee suojajoukkoja, eikä siitä hyvää seuraa”.

Suomi–Tšekkoslovakia-Seuran toiminnanjohtajan ajaltaan Mirja muistelee lämmöllä kaikkia seuran senaikaisia puheenjohtajia. He olivat hienoja persoonallisuuksia. Erityisesti hänen mieleensä tulevat kuvataiteilija **Tapio Tapiovaara**, joka oli seuran puheenjohtajana vuosina 1950-1982, ja kirjailija **Alpo Ruuth**, joka toimi puheenjohtajana vuosina 1983-1991. Heidä ei enää valitettavasti voida haastatella.

Kaikki ei ollut aina ruusuilla tanssimista

Toimiminen Tšekkoslovakian ystävyyden hyväksi ei aina ole ollut ongelmaton. Mirjasta ja Pirkosta on vuosien varrella kehittynyt melkoisen hyviä diplomaatteja, jotka ovat usein joutuneet tarkkaan ajattelemaan, mitä sanovat, ja toisinaan myös jättämään sanomatta, mitä oikeasti ajattelevat. Heidän työssään saamansa oppi ja kokemus kansainvälisten suhteiden monitahoisuudesta ja hienovaraisuudesta on varmasti ollut tehokkaampaa kuin mitä ulkoasiainministeriön kansainvälisten asiain kurssi pystyy hallinnon nuorille virkamiehille tarjoamaan.

Neuvostoliiton ja neljän muun Varsovan liiton maan tunkeuduttua Tšekkoslovakiaan vuonna 1968 seura virallisena organisaationa katsoi parhaimmaksi vaieta. Mirja kiteytti ajatuksen hyvin huomauttamalla, että Suomi–Tšekkoslovakia-Seura oli ystävyyseura, ei solidarisuusjärjestö. Miehityksen tuomitseminen ei olisi tuolloin varmasti auttanut ketään, kuten voitiin pian muutenkin todeta. Ainakin se olisi lakkauttanut Tšekkoslovakian, mutta luultavasti myös Suomen antaman valtionavun seuralle. Ilman kummankaan valtion mittavaa rahallista tukea seuran toiminta olisi loppunut siihen.

Viime vuosikymmenet

Tšekkoslovakian kommunistisen hallinnon kaatumisesta vuonna 1989 kumpikin toteaa, että systeemi siellä oli tullut tiensä päähän. Mirja myöntääkin, että kieltämättä Prahassa ja muualla on nyt iloisempi ja vapautuneempi tunnelma kuin silloin. Onhan mukava, kun on näyteikkunoita. Toisaalta sosialismin aikana historiallisista ja kansallisista monumenteista pidettiin huolta. Pirkko näyttää yhtyvän Mirjan ajatukseen: menneisyyttä ei pidä demonisoida.

Ystävyysmaan hajoaminen kahteen osaan vuosina 1992-1993 tuntui heistä aluksi surulliselta. Nytemmin on ilmeistä, että tšekien ja slovakien valtioliitto oli sekin tullut tiensä päähän, mitä ilmaisia varsinkin Mirja kokeena realistina mielellään käyttää.

Pirkolla ja Mirjalla on asioihin perspektiiviä, mikä meiltä muilta usein puuttuu. Niinpä he eivät koskaan lankea tavanomaisiin, yksioikaisiin arviointeihin. Heidän haastattelunsa antoi minulle hyvin paljon. Koko iltapäivä Pirkon kotona kului siinä aivan huomaamatta. Niinpä haastattelijana kiitän heitä minulle uhraamastaan ajasta.

Suomi-Tsekki-Seura ry:n kunniajäsenten Mirja Horstion ja Pirkko Järvisen ajatukset kirjasi 7.4.2008 jälkimmäisen kotona Heikki Larmola.

TUTKIMUSMATKALLA TUNTEMATTOMASSA TŠEKISSÄ

Teksti: Sirpa Seppälä / Kuvat: Annele Kiiski ja Satu Pitkänen

Suomalaiset ovat viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana toden teolla löytäneet Tšekin matkailumaana. Prahaasta on tullut yksi suosituimmista kaupunkilomakohteista, ja kysymyksiin kylpylöistä ja linnoista saa vastata ahkerasti seuran osastolla Helsingin jokavuotisilla matkamessuilla.

Tšekistä löytyy kuitenkin myös paljon muuta kuin Praha, linnat ja kylpylät. Maahan kannattaakin tutustua omalla autolla matkaillen tai hyödyntämällä hyvää julkisen liikenteen verkkoa. Tuttujen kohteiden sijaan kannattaa ennakokoluulottomasti tehdä tuttavuutta uusien määrämpäiden kanssa, ja antaa tilaa iloisille yllätyksille. Eri-tyisesti kannattaa suunnata tunte-
mattomammille seuduille Böömin pohjois- ja koillisosiin sekä Mää-
riin. Ohessa on muutama vinkki omatoimiseen matkailuun.

Pohjois-Böömi ja Liberec

Pohjois-Böömin teollisuusalueilla Saksan rajaseuduilla on vanhas-
taan hieman huono maine. Sosi-
alisin ajan saastuttava kaivos-
teollisuus tuhosi metsiä, ja Suo-
menkin tiedotusvälineissä näy-
tettiin parikymmentä vuotta sitten
synkkiä kuvia pystyyn kuolleista
havupuista. Toisaalta Tšekin elin-
keinoelämää seuranneet tietävät
alueen synkät työttömyysluvut ja
muuttoliikkeen kohti etelää.

Ennakkoluulojen ei kuitenkaan
pidä antaa pilata seikkailumiel-
tä, vaan kannattaa lähteä tutki-
musmatkalle pohjoiseen. Retken
määrämpääksi voi ottaa vaikkapa
vuoden 2009 hiihdon maailman-

mestaruuskisojen isäntäkaupun-
gin Liberecin.

Noin sadantuhannen asuk-
kaan Liberec on Pohjois-Böömin
sivistyskeskus, jossa sijaitsee
mm. maan pohjoisin teknillinen
korkeakoulu ja useita muita op-
pilaitoksia. Alueen nuoriso ei siis
suinkaan automaattisesti karkaa
Prahaan, vaan moni pitää Libe-
recin oppilaitoksia pääkaupungin
tarjontaa parempina.

Tšekkiläisten
kaupunkien tapaan
ei Libereckään ole
aivan eilisen tee-
ren poika. Kaupun-
ki mainitaan en-
simmäisen kerran
vuonna 1348, mutta

1600-luvulla se oli riittävän mer-
kittävä kuuluakseen maineikkaan
ja ristiriitaisiakin tunteita herättä-
neen kolmikymmenvuotisen so-
dan sankarin ja antisankarin, **To-
peliuksen** Välskärin kertomuksis-
sakin esiintyneen **Albrecht von
Wallensteinin** läänityksiin. 1500-
luvulla syntynyt tekstiiliteollisuus
kehittyi nopeasti 1800-luvulla, mi-
kä vaurastutti kaupunkia ja vai-

*Hotelli Ještěd
neulamainen
silhuetti Liberecin
talviurheilu-
keskuksen yllä.*

kutti mm. rakennuskantaan. Nykyisen Liberecin keskustan arkkitehtuuri edustaakin pääasiassa 1800-luvun lopun tyyliä. Liberecin myöhempään historiaan kuuluvat mm. ajanjakso pohjoisten sudeettialueiden pääkaupunkina ja natsimiehityksen aikainen nimenmuutos Reichenbergiksi.

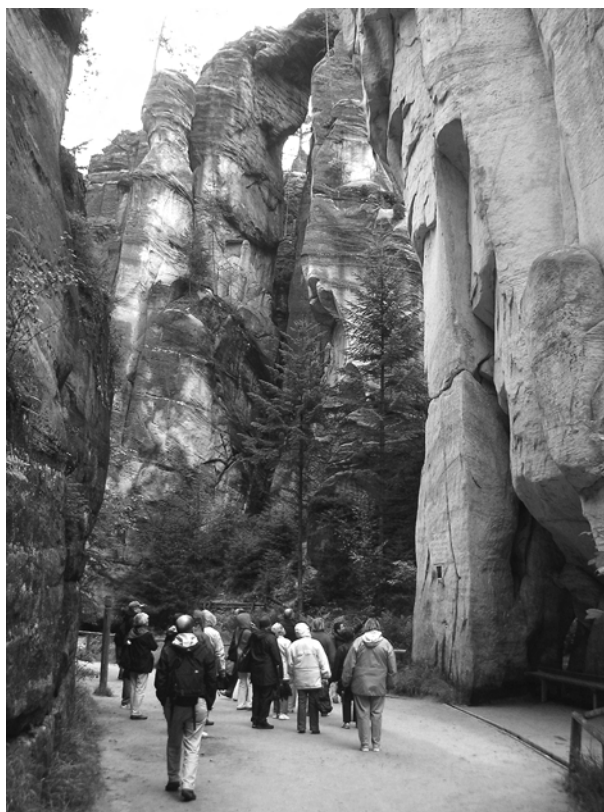
Kävijän kaupunki lumooa kukkulaisella maastollaan, viehättävällä kävelykeskustallaan ja kauniilla rakennuksillaan. Kiinnostavia käyntikohteita ovat myös maan ensimmäinen, vuonna 1919 perustettu eläintarha ja 1876 avattu kasvitieteellinen puutarha. Erityisen kiinnostavaa Liberecissä on kuitenkin talviurheilu. Kaupungin laidalla sijaitsevalla 1012 m korkeisen Ještěd-vuoren jo 1800-luvulla suosiota saavuttaneella ulkoilu- ja virkistysalueella sijaitsee tunnettu talviurheilukeskus, josta löytyy hiihtolatuja, laskettelurinteitä ja hyppymäkiä.

Vaikka suuret kansainväliset urheilukilpailut toki ovatkin houkuttelevia, ei pienempiäkään tapahtumia kannata väheksyä. Ne saattavat tarjota toisenlaisia unohtumattomia elämyksiä, ja

voipa vaikka käydä, kuten itselleni eräänä tammikuun sunnuntaina vuosia sitten: yllättäen havaitsimme pienen suomalaisseurueemme ainoaksi poikkeukseksi urheilukilpailuissa toisiinsa syvästi inhoavien tšekien, puolalaisten ja saksalaisten keskellä. Mainion paikallisen oluen ryydittämä kansallisuho unohtui hetkeksi suomalaisia rakastavilta riitapukareilta, jotka päättivätkin yhdistää voimansa, ja kannattaa kanssamme yhtenä miehenä **Janne Ahosta**.

Krkonoše ja Adršpachin kalliokaupunki

Koillis-Böömissä Puolan rajalla sijaitsee Tšekin vanhin kansallispuisto, vuonna 1963 perustettu Krkonoše. 36 000 hehtaarin laajuinen kansallispuisto ja 18 600

Suomalaisturisteja Adršpachissa.

hehtaarin suuruinen luonnonsuojelualue ovat olleet nykyisessä muodossaan vuodesta 1991, ja UNESCO:n suojeluksessa seuraavasta vuodesta lähtien. Alueella sijaitsee maan korkein vuori, lumista merkitsevä 1602 metrin korkuinen Sněžka. Huippu tosin sijaitsee Puolan puolella, ja koko kansallispuistokin on kahden maan yhteinen projekti. Itse asiassa puolalaiset ehdivät suojella alueen ensimmäiseksi, ja rajan taakse syntyi kansallispuisto jo vuonna 1959.

Krkonošen pinnanmuodostus on viimeisen jääkauden muokkaamaa, ja vuorten rinteitä peittää pensaskasvillisuus. Voimakkaan saastumisen vuoksi sitä pidetään yhtenä maailman uhanalaisimmista kansallispuistoista, mikä ei lainkaan vähennä sen viehätystä. Alueen luonto on erittäin vaihtelevaa laaksoineen,

Arkkitehtuuria Liberecin Masarykin kadulla.

kukkuloineen, vuoristotasankoineen, soineen ja puroineen, ja sieltä löytyy runsaasti harvinaista kasvillisuutta.

Luontoa ja siellä liikkumista rakastavien tšekkien keskuudessa Krkonoše on yksi suosituimmista kotimaan matkailukohteista, josta löytyy kiinnostavaa katsottavaa ja innostavaa tekemistä kaikkina vuodenaikoina. Alueelta löytyy runsaasti patikointireittejä niin tasamaalta kuin rinneiltäkin. Lisäksi siellä sijaitsevat Špindlerův Mlýn ja Harrachov talviurheilukeskukset, joista viimeksi mainitussa on myös suomalaisten mäkihypyn ystävien tuntema lentomäki. Ennen urheilukeskusta Harrachov tunnettiin kuitenkin laajalti maan rajojen ulkopuolellakin lasinvalmistuksesta, ja edelleen aivan lentomäen juurella sijaitsevan olutpanimon ja panimoravintolan yhteydessä on viehättävä, valikoimiltaan kattava ja edullinen kristallimyymälä. Krkonoše-vuoristossa matkailija voi myös tuntea olonsa turvaliseksi, sillä ikiajat on aluetta suojellut vuoren haltija, piippua polttava hyväntahtoinen Krakonoš-jättiläinen.

Aivan Krkonošen liepeillä, Hradec Královén läänissä sijaitsee puolestaan yksi maan omakeimmaisimmista matkailukohteista, Adršpachin kalliokaupunki. Lähes 2000 hehtaarin laajuinen Adršpach-Teplicen alue on veistoksellisten hiekkakivikallioiden keskellä sijaitseva mielenkiintoinen ja uskomattoman upea ulkoilualue. Luonnonsuojelualueeksi se julistettiin vuonna 1933, mutta sen pystysuorat luonnon aikaansaamat veistokset olivat maailmankuuluja jo 1800-luvulla.

Näkymä Mikulovista.

Preussin kuningas **Fredrik Suuri** totesi 1833, että se, joka ei ollut nähnyt Adršpachin kallioita, Grůsaun ruhtinaskappelia tai Sedlecin luukirkkoa Kutná Horassa, ei ollut nähnyt todellista luontoa, todellista kauneutta tai todellista taidetta. Jo kolmekymmentä vuotta aiemmin kuvasi alueella vierailut amerikkalainen tutkimusmatkailija **Adams** haltioitunein sanoin

Adršpachin kallioseinämiä muodostelmiksi, jollaisia ei ollut missään, eikä koskaan aiemmin nähnyt.

Adršpachin kalliot muodostuivat n. 350 miljoonaa vuotta sitten. Niiden väliin jäävissä laaksoissa virrannut vesi muokkasi kalliot pystysuoriksi korkeiksi huipuiksi, joiden muodoista silmä erottaa vaikkapa sokeritopan, norsu-

Yksityiskohta
Sedlecin luukirkosta
Kutná Horassa.

Kulkue Mikulovin viinifestivaaleilla.

lauman, goottilaisen portin tai toisiinsa kietoutuneet rakastavaiset. Nykyisin Aadršpach ja naapurikunnan alueella sijaitseva Teplien kalliokaupunki muodostavat mielenkiintoisen ulkoilualueen, jolla on kilometrien mittaiset merkityt retkeilyreitit opasteineen ja matkailijoita hauskuuttavine yksityiskohdineen. Tarpeeksi suuri vierailijajoukko voi esimerkiksi huutamalla saada vuoren haltija Krakonošen päästämään putoukseen vesiryöpyn. Aivan oma lukunsa on opastettu souturetki vuoristojärvellä. Vakavan, ja omien sanojensa mukaan satoja vuosia vanhan opasherran matkassa koetut seikkailut ovat totisesti ennenkokemattomia. Aadršpachiin kannattaakin pistäytyä vaikkapa vain niiden vuoksi!

Etelä-Määrin viinialueet ja Mikulov

Olutmaana tunnetun Tšekin todellisen yllätyksen tarjoaa maan koilliskolkka, Etelä-Määrissä sijaitseva Pálavan alue. Siellä nimittäin kunnon kansalainen ei kurkkuunsa kumoa olutta, vaan omassa kotipihassa kasvaneista rypäleistä valmistettua viiniä. Toki viininviljelyn perinteet ovat pitkät

koko maassa. Ranskan hoviin salamurhayrityksiltä pakoön kasvatettavaksi lähetetty kuningas **Kaarle IV** toi viininviljelyn tuliaisina kotimaahansa jo 1300-luvulla, ja Prahan Vinohradyn kaupunginosa on saanut nimensäkin sen rinteillä sijainneiden viinitarhojen mukaan. Nykyisin taas eri puolilla maata sijaitsevista linnoista katetaan ylläpitokustannuksia tuottamalla omaa viiniä tai myymällä muiden valmistamia juomia. Silti varsinainen viininviljelyalue löytyy aivan etelästä, Itävallan ja Slovakian rajamaastossa sijaitsevasta Pálavasta.

Alueen keskus on Mikulovin

kaupunki, jonka mukaan nimetty ja hintaluokassaan erinomainen valkoviini on ainoa Alkossa myytävä tšekkiläinen viini. Mikulov on 7 500 asukkaan pikkukaupunki, jolla on kokoonsa nähden ollut merkittävä asema valtakunnan historiassa. Liechtenštejn-sukuisten ruhtinaiden 1300-luvulla rakennuttaman linnan ympärille syntynyt kaupunki oli satoja vuosia Etelä-Määrin juutalaisasutuksen keskus, missä 1500–1800 -luvuilla asui myös alueen hengellinen johtaja. Edelleenkin pienestä ja viehättävästä Mikulovista löytyy uskomattoman paljon nähtävää: linnan lisäksi mm. juutalainen hautausmaa, vanha synagoga, Dietrichštejn-suvun hautaholvi ja kaupunkia reunustavalla kukkulalla sijaitsevat karsimyskappelit. 1960-luvulta alkaen on Mikulovissa järjestetty syyskuun puolenvälin tienoilla perinteiset, vuonna 1947 aloitetut Pálavan alueen viininkorjuujuhlat uuden sadon kunniaksi. Tänä vuonna uuden sadon viiniä juhlitaan 12.-14.9.

Viininkorjuujuhlat ovat koko alueen yhteinen projekti, johon osallistuu vuosittain tuhansia juhla-

"Sammunut juhlija" Mikulovista.

raitia sekä kotimaasta että naapurimaista Slovakiasta ja Itävallasta. Alueen viinintuottajat tuovat maisteltaviksi viinejään, joiden paremmuudesta kilpaillaan raadin edessä. Menestys Mikulovin viinijuhlilla onkin viinintuottajien keskuudessa haluttu ansio, jonka merkiksi saatua diploma kelpaa esitellä laajemminkin. Viinikilpailujen lisäksi juhlien ohjelmatarjontaan kuuluu runsaasti kulttuuriohjelmaa. Festivaalialueen lavalle nousevat niin paikalliset perinnesävelsoittajat kuin maankuulut rock-yhtyeetkin. Moni uusi elokuva puolestaan on saanut alueen ensi-iltansa Mikulovin viinijuhlien erikoisnäytöksissä.

Erityisen viehättävä ohjelmanumero on perinteinen juhlakulkue, johon osallistuu käytännöllisesti katsoen koko kaupunki. Ainakin itsestäni vaikutti juhlakulkuetta seurattessani, ettei niin pientä tekijää alueella ollutkaan, etteikö häntä tai sitä olisi mukaan kelpuutettu. Perinperuvuissa tepsutti paikallisen päiväkodin väki sulassa sovussa kaupungin rannalla. Ei-

kä hyvin palvelleita traktoreita tai maatalojen eläimiäkään ollut unohdettu. Kolmipäiväiset viininkorjuujuhlat ovat merkittävä tapahtuma myös läheltä ja kaukaa tuleville yrittäjille. Festivaalitorille saapuu väkeä myymään taidekäsityksiä, elintarvikkeita ja *burčákia*, puoliksi käynnyttää sakaista nuorta viiniä aina Slovakiasta asti. Torilla haastatelluista myyjistä monelle viininkorjuujuhlat ovatkin vuoden paras myyntitapahtuma.

Mikulovissa ja Pálavan alueen viininkorjuujuhlissa kävijä kerää muistojensa arkistoihin unohdettomia kokemuksia, joita ei muualta Tšekistä heville löydä. Hyvällä onnella voi sokeriksi kokemusten pohjalle vielä saada paikallista seuraa, ja päästä nauttimaan uskomattomasta määräiläisestä vieraanvaraisuudesta paikallisen viinintuottajan ikiomaan viinikellariin.

Lähes jokaisen määräiläisen omakotitalon takana, piilossa katseilta, kasvaa nimittäin satojen metrien verran viiniköynnöstä, ja lähes jokaisen omakotitalon kellarissa niistä valmistetaan viiniä vähintäänkin omiksi ja ystävien tarpeiksi. Nämä kellarit ovat kuitenkin enemmän kuin viinikellareita. Ne ovat paikallisten asukkaiden olohuoneita, joissa ilta toisensa jälkeen istutaan maailmaa parantamassa ja viinejä vertailemassa. Jos saat kutsun aitoon määräiläiseen viinikellariin, varaa aikaa vähintään puoli vuorokautta. Äläkä missään nimessä lähde pois suomalaisittain ensi-ilmoittamatta. Silloin saatat saada loukkautuneen katseen lisäksi huudahduksen: "Hyvän aika, tähän on Määri! Ei täällä viiniä kiireessä nautita!" *Na zdraví na Česko, Moravu a na moravské víno!* Kippis Böömille, Määrille ja määräiläiselle viinille!

Viininviljelijöitä Pálavan alueelta.

BRDYYNKÖ TUTKA-ASEMA?

Tšekit taas kerran suurvaltain pelinappuloina

Heikki Larmola

Yhdysvallat aikoo laajentaa ohjuspuolustusjärjestelmänsä omien rajojensa ulkopuolelle. Tarkoituksena on sijoittaa kymmenen vihollisohjusten tuhoamiseen tarkoitettua ohjusta Puolaan ja tutka-asema niitä varten Brdyn vuoris-alueelle 90 km Prahasta lounaaseen. Amerikkalaiset väittävät, että tukikohtia tarvitaan Euroopassa ”roistovaltioiden”, kuten Iranin ja Pohjois-Korean ohjushyökkäysten varalta Euroopan suojelemiseksi. Myös Tšekin nykyisen oikeistohallituksen pääministeri **Mirek Topolánek** puolustaa voimakkaasti tutka-aseman sijoittamista maahansa. Helmikuussa 2008 hän vieraili Yhdysvalloissa vahvistaakseen omaa asemaansa **Bushin** hallituksen suosikkina. Siellä hänen isäntänsä hyvittelivät lisäksi vierastaan aloitteellaan poistaa viisumipakko Tšekin ja USA:n väliltä.

Yhdysvaltain ja Tšekin hallitukset antoivat 3.4.2008 yhteisen julistuksen neuvottelujen myönteisestä päätöksestä. Asia vahvistettiin sen jälkeen NATO:n huippukokouksessa maiden ulkoministereiden **Condoleezza Ricen** ja **Karel Schwarzenbergin** allekirjoittamassa lausunnossa. Ulkoministeri Ricen on tarkoitus tulla Tšekkiin toukokuun 2008 alussa allekirjoittamaan sopimus lopullisesti.

Topolánekin mielestä tutka-asemasta ei ole ympäristölleen minkäänlaista vaaraa. Onhan se näet tarkoitus sijoittaa paikkaan, joka hänen mielestään on ”jumalan selän takana”, vaikka se on Keski-Böömissä ja lukuisilla prahalaisilla ja plzeniläisillä on kakkosasuntonsa tällä luonnonkauniilla alueella. Topolánek on kuuro myös peloille, että tutka-asemasta tulisi tietyksi tärkeä iskujen kohde viholliselle, joka yrittäisi jo mahdollisen sodan alkuvaiheessa tuhota amerikkalaisten eurooppalaisen ohjuspuolustusjärjes-

telmän. Siihen olisi helpompi iskeä kuin valta-
merten yli Yhdysvaltoihin. Tšekin pääministeri ei anna paikallisen väestön vastarinnan ankaran vastustuksen häiritä itseään. Useat tutkijat ovat myös varoittaneet, että tukikohdasta voi ulottua vaarallista säteilyä 10 kilometrin päähän, ja että säteily voi kuumentaa ihmiskudoksia. Tähän kylmäpäinen Topolánek totesi vain, että ihmisiä nyt vain sattuu kuolemaan sodissa, auto-onnettomuuksissa tai muutenkin. Häntä ei myöskään näytä haittaavan, että mielipidetutkimusten mukaan yli puolet kansasta vastustaa amerikkalaisten tutka-aseman perustamista, joidenkin uutistoimistojen mukaan jopa 70 prosenttia. Monet kansalaiset ja viimeksi juuri äskettäin oppositiossa olevat sosialidemokraatit (ČSD) ovat vaatineet kansanäänestystä asiasta. Tosin ČSD:n vaatimus kuulostaa tekopyhältä äänen keräilyltä. Salaisia neuvotteluja tutka-asemasta on käyty jo vuosia. Ne alkoivat jo **Vladimír Špidlan** ja **Jiří Paroubekin** sosialidemokraattisjohtoisten hallitusten aikana.

Vaatimuksiin kansanäänestyksestä Topolánek huomautti jo viime syksynä, että Tšekin perustuslain mukaan maassa on epäsuora demokratia, jossa valitut kansanedustajat tekevät päätökset. Kuulostaa tutulta! Näinhän suomalaisetkin poliitikot sanovat, joskin he käyttävät mieluummin ilmaisua edustuksellinen demokratia. Ei ole kuitenkaan varmaa, että parlamentin alahuone *Poslanecká sněmovna*, jolla on viimeinen sana vielä toisen kamarin eli senaatin yli, äänestäisi tutka-aseman puolesta. Toisin kuin senaatissa, hallituksen enemmistö siinä on täpärä, ja hallituksessa apupuolueen olevien kristillisdemokraattien ja kansanpuolueen liitto on erimielinen. Hallituksen edustajainhuoneessa istuvat sosialidemokraatteina valitut ”ottopojat” ei-

*Tästä paikasta Brdyssä
voi tulla tulevaisuuden
maalitaulu.*

vät välttämättä äänestä amerikkalaisen tutka-aseman puolesta. Ei siis ole lainkaan varmaa, että Condoleezza Rice pääsee toukokuussa alikirjoittamaan jo lainvoimaisen sopimuksen.

Myös Puolan kanssa käytävät neuvottelut varsinaisten amerikkalaisten torjuntaohjusten sijoittamiseksi maahan ovat vielä avoinna, koska myös puolalaiset suhtautuvat niihin penseästi, vaikka ovatkin muuten amerikkalaismyönteisiä. Slovakian pääministeri, lähinnä sosiaalidemokraatiksi laskettava *Smer*-puolueen **Robert Fico** on antamassaan haastattelussa ilmoittanut vastenmielisyytensä amerikkalaisten tutka-aseman Tšekkiin perustamista kohtaan. Kuitenkin viime aikoina paikallisissa lehdissä on julkaistu väitteitä, että USA aikoi sijoittaa Tšekkiin tutka-aseman lisäksi myös varsinaisia torjuntaohjuksia. Samojen lähteiden mukaan salaisia amerikkalais-tšekkiläisiä neuvotteluja ohjustukikohdista olisi käyty jo vuodesta 2006 lähtien. Tämä voi pitää myös paikkansa varsinkin, jos puolalaiset ovat osoittaneet liian hankaliksi ja arvaamattomiksi neuvottelukumppaneiksi.

Venäjä on tietysti vastustanut sekä Puolaan että Tšekkiin sijoitettavia amerikkalaisia tukikohtia. Miten aito Moskovan huoli on, sitä emme tiedä. Näistä entisistä Neuvostoliiton satelliiteista on toki lyhyempi matka iskeä Venäjän strategiaan kohteisiin kuin jonnekin Iraniin ja Pohjois-Koreaan, joilla tuskin, varsinkaan Ira-

nilla on vielä sellaista kalustoa, jolla ulottuisi iskemään edes Keski-Euroopassa sijaitseviin kohteisiin, Pohjois-Amerikassa olevista puhumattakaan. Toisaalta Venäjällä on vielä tallella oma ydinasearsenaalinsa, jota parhaillaan ilmeisesti kiireellisesti uusitaan ajanmukaiseksi. Tähän verrattuna Puolaan ja Tšekkiin mahdollisesti sijoitettavat tukikohdat vaikuttavat maallikon mielestä melko vaatimattomilta Venäjän aseistukseen verrattuna. Joka tapauksessa Venäjän asiasta nostama meteli on huolestuttanut amerikkalaisia sen verran, että he ovat miettineet tarkkaan, mitä tehdä Kremlin rauhoittamiseksi ja Venäjän pitämiseksi "terrorismin vastaisessa rintamassa". Niinpä Yhdysvaltain puolustusministeri **Robert Gates** ehdotti viimesykyysisen Prahan vierailunsa aikana, että Venäjä lähettäisi tarkastajiaan tukikohtiin. Voi vain arvata, mitä tämä ehdotus toi useimpien tšekkiläisten mieliin. Niiden, jotka muistavat hyvin Varsovan liiton panssarit elokuulta 1968. Venäjä on harkinnut asiaa ja harkintaa edelleenkin. Myös pääministeri Topolánek näytti olevan valmis päästämään venäläiset tarkastajat keskelle Tšekkiä. Tosin hän on yrittänyt vakuuttaa kansalaisilleen, että nämä olisivat siviilejä ja ettei yksikään venäläinen sotilas tule enää maahan. Toinen asia on, tekevätkö venäläiset sen enempää kuin amerikkalaisetkaan eroa "siviilitarkastajien" ja sotilasasiantuntijoiden välillä.

Suomi innoitti lastenkirjailijaksi

Sirpa Seppälä

Daniela Krolupperová, 38, lukeutuu maansa eturivin lastenkirjailijoihin. Hän on ahkera kirjoittaja, jonka eri aiheita käsitteleviä tekstejä löytyy useilta lapsille suunnatuilta verkkosivuilta. Krolupperová on erilaisen julkaisujen ja kulttuuriohjelmien vakiokomentoija, jonka puoleen kääntyyään, kun lastenkirjallisuudesta halutaan lausunto. Hän on myös tuottelias kirjailija, jolta on vuoden 2003 jälkeen ilmestynyt kymmenen aiheiltaan omaileimaista lastenkirjaa, ja vii-

me vuonna on julkaistu ensimmäinen aikuisille suunnattu romaani.

Suomessa tšekkiläisestä kirjallisuudesta tunnetaan klassikot: **Jaroslav Hašek** ja **Seifert**, **Karel Čapek**, **Franz Kafka**, **Pavel Kohout** - ehkä **Ivan Klíma**. Julkaistaan Tšekissä toki muutakin kiinnostavaa kirjallisuutta, jopa sellaista, jonka inspiraation lähde löytyy Suomesta. Opettajien kirjallisuuspalkinnon *Cena učitelů* vuosina 2003 ja 2006 saaneen lastenkirjailija **Daniela Kroluppero-**

ván persoonalla ja tuotannolla on kiinteät siteet Suomeen. Ensimmäisen kirjankin innoittajana toimi suomalainen lastenkirja.

Kaiken takana tyttökirja

Prahassa toimivan pohjoismaisen ystävyysseuran eli Pohjola-seuran jäsenen Daniela Krolupperován tiellä kirjailijaksi on Pohjoismailla ollut varsin merkittävä rooli. 12-vuotiaana hänen käteensä osui **Merja Otavan** tyttökirja "Priska". Krolupperová ihastui kirjaan niin, että nimeää sen edelleen suomalaiseksi mielikirjaksi. Myöhemmin se tuli luettua myös alkukielellä. Tuolloin kirjan kääntäjä **Jan Petr Velkoborský** opetti innokkaalle lukijalle suomalaista kirjallisuutta Kaarlen yliopiston suomen kielen laitoksella. Sittemmin Krolupperován sydämen vei mukanaan myös **Mika Waltarin**, **Hannu Mäkelän**, **Jyrki Pellisen** ja **Veikko Huovisen** tuotanto.

Kouluaikoinaan Krolupperová oli tutustunut pohjoismaiseen kirjallisuuteen laajemminkin, ja ahminut siitä lähes kaiken tuolloin tšekiksi käännetyn. Pohjoismaisesta kirjallisuudesta hän kirjoitti myös lukiossa kirjallisen opinnäytteen, minkä jälkeen tie vei luontevasti Kaarlen yliopistoon suomen kieltä opiskelemaan. Kiinnostus laajeni muidenkin Pohjoismaiden kieliin, ja erityiseksi suosikiksi nousi vähitellen norjan kieli, jota Krolupperová on opiskellut mm. Oslon yliopistossa.

Hylätty käänнос teki kirjailijan

Yliopistosta valmistuttuaan Krolupperová työskenteli toimittajana tietotoimisto ČTA:n (Česká tisková agentura) ulkomaantoimituksessa. Sitten syntyivät perheen vanhemmat tyttäret **Veronika**, 12 ja **Viktoria**, 10, joita äiti jäi hoitamaan kotiin.

Pohjoismaat ja niiden kielet eivät kuitenkaan unohduneet. Yön tunteina, lasten päiväunten aikana ja muina lyhyinä itselle varastettuina hetkinä kääntyivät dejviceläisen kerrostaloasunnon pikkuruisimmassa kopissa tšekiksi suomen-, norjan-, ruotsin- ja tanskankieliset käyttöohjeet, notaarinlausunnot ja kaikki muu mahdollinen, mistä lapsiperhe sai lisätuloja. Niiden rinnalla eli myös jatkuva haave kaunokirjallisuuden kääntämisestä. Vuosia Krolupperová tarjosikin eri kustantajille omia lempikirjojaan

käännettäväksi – turhaan, kunnes yliopiston diplomityö Hannu Mäkelän tuotannosta ilmaantui pelastajaksi yllättävällä tavalla.

Albatros-kustantamosta soitettiin, ettei heillä ikävä kyllä ollut kiinnostusta käännotseen Mäkelän lastenkirjasta ”Hevonen, joka hukkasi silmälasinsa”. Mukavia kuitenkin juteltiin tovi, ja siinä sivussa tuli kustantajan edustaja valittaneeksi hyvän kotimaisen lastenkirjallisuuden vähyyttä. Ikänsä tarinoita sepitellyt Krolupperová sai siitä rohkeutta siirtää päässään muhineen tarinan paperille, tarjosi sitä Albatrosille, ja kirja julkaistiin. Myöhemmin kustantamo on myös julkaissut Krolupperován kääntämiä ruotsalaisia lastenkirjoja (mm. Suomessakin tunnetun Bert-sarjan), mutta silmälasinsa hukannut hevonen on edelleen kääntämättä.

Kieli aihevalinnan inspiroijana

Krolupperován lastenkirjojen aihevalinnat tuntuvat suomalaisesta lukijasta persoonallisilta. Ensimmäinen, opettajien kirjallisuuspalkinnolla vuonna 2003 palkittu ”Proč mluvíme česky?” (”Miksi puhumme tšekkiä?”), artikkelin kirjoittajan suomennos) on tšekin kielestä kertova satu, jossa kaksi pikkutyttöä päätyy tšekin kielen valtakuntaan ja tutustuu siellä kieleen lähemmin. Vanhassa linnassa tytöt kohtaavat ensitöikseen eläkkeellä olevat ja kiikkustuolis-

sa keinuttelevat, nykykielen hylkäämät vanhat sanat. Samalla tavalla vieraat perehtyvät muuhun kieleen liittyvään, kuten sen kehitykseen ja etunimien syntyyn. Kielestä kertoo myös toistaiseksi ilmestymätön ”Zloděj slov” (”Sanavaras”, artikk. kirj. suomennos), jonka pohjana on tšekin kielen ilmaisu ”chytit za slovo” (= saada joku kiinni sanastaan).

Vuonna 2004 ilmestyi bassillien hämmästyttävän touthukkaasta elämästä kertova ”Viropis” (”Viruskirja”, artikk. kirj. suomennos), ja vuonna 2006 kummitushakemisto ”Atlas strašidel”. Muita Krolupperován lastenkirjojen aiheita ovat olleet mm. itsetunto ja ensimmäisen tšekkiläisen keittokirjan kirjoittajan **Magdalena Dobromila Rettigován** salaisen kasvattityttären kokemukset keittiökokeilujen ihmeellisessä maailmassa. Myös tästä kirjasta Krolupperová palkittiin opettajien kirjallisuuspalkinnolla vuonna 2006.

Kielestä Krolupperová kertoo kirjoittavansa erityisen mielellään. Aikuiselle kieliteilijälle sen salat toki ovat selvinneet, mutta muistossa on myös pienen ihmisen hämmennys äidinkielen kummallisten koukeroiden keskelä. Tšekin kouluissa kun hankalimmat kielioppiasiat opetetaan 3.-4.-luokkalaistille pikkukoululaisille, joiden mielestä äidinkieli on yleensä yksinkertaisesti vain hirveää. Krolupperová onkin halunnut tuoda esille sen, että kaikesta vaikeuden tunteesta huolimatta

tšekki on sittenkin kaunis ja mielenkiintoinen kieli. Ilmeisen hyvin kirjoittaja on päämäärässään onnistunut, sillä hänen kirjojensa avulla äidinkieltä opetetaan mm. ulkomailla asuville tšekkilapsille.

Lasten maailmasta aikuisille – aikuisten säännöistä lapsille

Viime vuonna Daniela Krolupperováltä ilmestyi myös ensimmäinen aikuisille suunnattu kirja. **Hana Hlavínová** nimellä kirjoitettu "Plýšová veš" (Pehmotäi, artikk. kirj. suomennos) on kevyt ja viihteellinen kertomus äitiydestä. Inspiraation nyt jo kolmen tyttären äidille (kuopus **Hana** syntyi 2005) antoivat omat kokemukset huoletto- man, kulttuurilla itseään ravinneen toimittajan päistikkaisesta putoamisesta velvollisuksi- en täyttämään ja monotoniselta tuntuneeseen äitiyteen. Kirjan kirjoittaminen oli lastenkirjailijalle yksinkertaisesti henkilökoh- taista viihdykettä. Tuntui nautit- tavalta jakaa pilke silmäkulmas- sa kokemuksia lukijoiden kans- sa. Aikuisille kirjoittaessa saattoi

myös käyttää monimutkaisem- pia tyylikeinoja ja ironiaa kom- menttien mausteena.

Ero kirjoittamisessa lap- sille ja aikuisille on Krolup- perová'n mukaan suuri. Lap- sille kirjoitettaessa on maa- ilma nähtävä lasten silmin. Tyylin on oltava yksinkertais- ta ja vieraita sanoja vältettä- vä. Toisaalta taas lasten tari- noissa on onnellinen loppu, ja kirjoittaja voi antaa mielikuv- tuksensa laukata mielin mää- rin. Niinpä Krolupperováltä il- mestyykin syyskuussa jälleen uusi lastenkirja, valehtelun manaamasta ikävästä taias- ta ja sen seurauksista kerto- va "Sedmilhář" ("Seitsenker- tainen valehtelija", artikk. kirj. suomennos).

Sadun keinoin arjen asioista

Suomalaisiin lastenkirjoihin tottuneelle lukijalle Krolup- perová'n kirjat ovat kiehto- van erilaista luettavaa. Niis- sä näkyy keskieurooppalai- nen satuperinne, joka edel- leenkin kukoistaa aivan eri tavoin kuin kotoisissa lasten-

tarinoissamme. Talonpoikais- kulttuuriin nojaavassa pohjoi- sessa ovat myös tarinat olleet maanläheisempiä, ja tämän perinteen jatkuminen näkyy nykyisessäkin lastenkulttuu- rissamme. Tšekkilasten ar- kea sen sijaan ovat nykyisin- kin perheen viikonloppuretkil- lä toinen toistaan upeammat linnat ja oppaiden kertomuk- set niissä eläneistä prinsseis- tä, prinsessoista ja kummituk- sista. Niinpä nykypäivän lap- sille suunnatut kasvatukselli- sesti tavoitteelliset kertomuk- set siirtyvät luontevasti linno- jen historiallisiin ja mielikuv- tusta kiehtoviin sadunomai- siin ympäristöihin.

Vielä ei Daniela Kroluppe- rován kirjoja ole suomennet- tu. Mutta kuka tietää – ehkä ne jonain päivänä löytävät myös uskollisen suomalai- sen lukijakuntansa. Ovathan fantasiakirjat täälläkin lasten lempilukemista, ja käyväthän lapset täältäkin tutustumas- sa Tšekin linnojen taianomai- seen tunnelmaan.

Kielitaitoiset voivat aloittaa matkan Daniela Kroluppero- ván kirjojen opettavaiseen sa- tumaailmaan tutustumalla kir- jailijan kotisivuihin osoittees- sa www.danielakrolupperova.cz. Mutta seikkailumielen on oltava mukana – lastenkir- jailijan kotisivuilla kun ollaan, vaaditaan tietoon käsiksi pää- semiseen juuri sen oikean ja klikattavaksi halukkaan ku- kan, kalan tai muun hahmon löytyminen. Hyvää matkaa tšekkiläisen lastenkirjallisuus- den maailmaan!

FILMITAIVAAN TŠEKKOSLOVAKIALAISET TÄHDET

Sirpa Seppälä

Talvella 2006 keskeyttää prahalaisen lähiö-kerrostalon suomalaisasukin tylsistyneen televisionkatselun poikkeuksellisen kiehtova mainos: napajäättikköä matkaavaa koiravaljakkoa seuraa uhkaavanoloinen susilauma. Lähikuvassa paikalleen pysähtyneiden susien katse on kuitenkin valpas, älykäs ja ällistyttävän ystävällinen, miltei inhimillinen.

Kotiin kaipaavan katsojan sielu lepää tutunoloisissa lumisissa maisemissa, ja hetken hän on varma, että siinä Lapin maisemilla mainostetaan kotoista kristallinkirkasta Finlandia-vodkaa. Ruutuun ilmestyvät tekstit kuitenkin paljastavat vangitsevan mainoksen tšekkiläisten vastaiskuksi. Katsojan halutaan ostavan Amundsen-merkkistä paikallista, prosenttipitoista nestettä.

Älykkäät ja ystävälliset sudet eivät kuitenkaan jätä mieltä rauhaan. Miten ihmeessä ne voivat olla noin yhteistyöhaluisia? Pari vuotta myöhemmin tulee vastaus, kun kotiin palanneen mainoksenkatsojan pitämältä tšekin kielen kurssilta löytyy kyseisten susien sinne ajama opiskelija. Käy ilmi, että susilla on Suomen kansalaisuus, ja niiden nimet ovat Molly, Dea, Mephi, Hukka ja Velho. Ne ovatkin oi-

keasti koiria, *Československý vlčák*-rotuisia (tšekkoslovakiansusikoira, sananmukainen suomennos) ja kokeneita näyttelijöitä. Kursilla hikoileva opiskelija puolestaan on niiden emäntä, Suomi-Tšekki-seuran jäsen **Suski Turkkila**. Syy katsojan taannoiseen koti-ikä-vän lientymiseenkin on selvä: mainos on kuvattu Lapissa, Kilpisjärven jäällä.

Československý vlčák – sosialistisen tuotekehittelyn sosiaalinen tulos

Vaan mikä ihme on *Československý vlčák*? Vaikka jos jonkinlaisista paimenkoirista on tullutkin kuultua, ei yhdenkään niiden virallisesta nimestä löydy sanaa susi. Tämän koirarodun yhteydessä taas ei sanallakaan mainita paimentamista, mutta nimen pohjana kyllä on selkeästi tšekin kielen sutta merkitsevä sana *vlk*.

Asiaa selvitettäessä jäljet johtavat sosialistisen maailman joskus aavistuksen kyseenalaisiltakin tuntuneisiin kokeiluihin. Vuonna 1955 **Karel Hartl** -niminen mies alkoi Libějovicessa, Lounais-Böömissä sijaitsevassa armeijan kennelissä kehittää ajatusta saksanpaimenkoiran ja suden risteyttämisestä. Ensimmäinen risteymä syntyi vuonna 1958.

Ajalle tyypillisesti kyseessä oli huolellinen tuotekehittely. Seurasi useita koirasukupolvia kestänyt projekti, jonka aikana tarkkaan valikoidut yksilöt astutettiin aina uusilla saksanpaimenkoirilla. Vuonna 1968 projektikehittelyn tuloksena saaduille koirille annettiin yhteinen nimi *Czech Wolfdog*. Vuonna 1972 se muutettiin *Czechoslovak Wolfdogiksi*, millä nimellä suurimmat ennakkoluulot jo voittanut rotu rekisteröitiin vuonna 1982 Helsingissä. Tuolloin se hyväksyttiin viralliseksi koiraroduksi, jonka hengissä pysyminen vaatii edelleen jatkuvaa ja määrätietoista jalostusohjelmaa. Lajin nykyiset edustajat eivät siis enää aikoihin ole olleet risteymiä, vaan kyseessä on jo kauan ollut aivan oikea koirarotu.

Ulkonäöltään sen edustajat muistuttavat sutta, mikä myös vei Amundsen- mainoksen koirat elokuvien maailmaan. Susien kouluttaminen näyttelijöiksi kun on sangen haastava tehtävä, mutta niiden kaukaiset sukulaiset sen sijaan soveltuvat tehtävään erinomaisesti sekä ulkonäöltään että luonteenpiirteeltään. Kaiken lisäksi ne itse nauttivat näyttelemisestä. Rodul-

le tyypillisiä piirteitä kun ovat aktiivisuus, toimeillaisuus ja laumassa viihtyminen. Erinomaista kuvausryhmäainesta siis!

Elokuvamaailman sijaissusi

Turkkilan perheeseen *Československý vlčák* muuttivat vuonna 1999 Suskin pikkutyttöinä syntyneen susi-innostuksen vaikutuksesta. Myöhemmin kiinnostus oli laajentunut *Československý vlčák*- ja *Saarloos Wolfhond*-susikoirarotuihin. Ensimmäisen hankinnan jälkeen maatilalla elävässä Turkkilan perheessä on ollut molempien rotujen edustajia. Tälläkin hetkellä niitä on useita!

Elokuvanäyttelijöiksi Turkkiloiden koirat päätyivät, kun eläintenkouluttaja **Tuire Kaimio** otti perheeseen yhteyttä. Tämän jälkeen ne ovat olleet tuttu näky monessa Suomessa filmatussa elokuvassa, mainoksessa ja musiikkivideossa.

Koiranäyttelijöiden ensimmäinen elokuva oli **Saara Cantellin** ohjaama satuelokuva *Unna ja Nuuk* (2006). Ne pääsivät välittömästi kovaan seuraan, sillä näyttelijätovereina niillä oli mm. **Esko Salminen**, **Tommi Korpela** ja **Meri Nönnönen**. Näyttelijäsuoritukset olivat mitä ilmeisimmin vakuuttavia, sillä sen jälkeen koiratiimi on esiintynyt fantasiaelokuvassa *Jadesoturi* (**Antti-Jussi Annila**, 2006) ja eläinnäyttelijöiden koulutuksesta kertovassa dokumentissa *Villi katse* (Tuire Kaimio ja **Kaija Juurikkala**, 2006). Kuluvana vuonna koiratähdet nähdään elokuvassa ensi-iltansa saavassa **Aku Louhimiehen** ohjaamassa ja **Leena Landerin** romaaniin perustuvassa elokuvassa *Käsky*.

Elokuva on perheen yhteinen projekti

Kun ihmisnäyttelijät joutuvat usein käymään läpi pitkän ja monivuotisen ammattikoulutuksen, selviävät koirat aavistuksen vähemmällä. Ne perehdytetään kulloiseenkin työtehtävään erikseen, eikä niille itselleen aseteta erityisiä pääsyvaatimuksia. Hyvä fyysinen kunto ja luottamus kouluttajaan ovat kuitenkin työtehtävää selviytymisen perusedellytyksiä. Enemmän vaatimuksia kuvaukset asettavatkin koirien

omistajille, joiden on kyettävä yhteistyöhön eläinten kouluttajan ja kuvausryhmän kanssa sekä pystyttävä järjestämään lastenhoito, palkkatyöt ja muu normaalielämä siten, että voivat seurata perheen näyttelijöitä kuvausmatkoille.

Elokuvien teko on kuitenkin antoisaa ja palkitsevaa sekä koirille että niiden omistajille. Turkkilan perheessä erityisesti narttu Giny nauttii kuvauksista, ja emäntä Suski Turkkila puolestaan on kerännyt muistojensa arkistoihin runsaasti mieleenpainuvia kokemuksia. Erityisen mielellään hän muistelee juuri aiemmin mainitun Amundsen-vodkamainoksen kuvauksia Kilpisjärvelä. Monen muun siihen liittyvän muiston lisäksi unohtumaton kokemus oli lähes tauoton matka Kotkasta Kilpisjärvelle pakettiautossa kolmen ihmisen ja kuuden koiran kanssa.

Filmitähden koti kotkalaisella maatilalla

Näyttelevien koirien sopeutuminen vaihtelevien kuvaustilanteiden tohinaan ei erityisesti ihmetytä, kun kuulee niiden taustajoukoista. Viisihenkiseen perheeseen kuuluvat äiti-Suskin lisäksi isä **Pasi** sekä kolme poikaa, 4-vuotias **Anton** ja vuoden vanhat kaksoset **Daniel** ja **Tomas**. 20 km:n päässä Kotkasta metsien ja peltojen keskellä sijaitsevalle maatilalle mahtuu myös kaksi hevosta ja poni sekä varsin kunnioitettava joukko filmitähtien lajitovereita.

Kuvausten välillä kotioloissa näyttelijät voivat rentoutua seuranaan mm. kaksi Espanjassa sotakoirina käytettyä *Catahoula leopard dogia* (toistaiseksi Suomen ensimmäiset ja ainoat rodun edustajat), tilan vartijana kunnostautunut *Fila Brasileiro*-rotuinen koira sekä oppipoikansa, nuori mustaterrieriherra. Perheen vanhimman pojan lemmikkinä on puolestaan italialainen lintukoira-neitonen, jonka lisäksi tilalta löytyy vielä ulkoäöltään varsin paljon *Československý vlčákia* muistuttavia, Hollannista kotoisin olevia *Saar-*

loos Wolfhond -rotuisia koiria. Luulisi siinä saavan kokemusta kerrakseen sekalaisissa seureissa työskentelystä!

Yhteiselo kuulostaa kuitenkin toimivalta – erityisesti lasten ja eläinten välillä! Molemmat kunnioittavat toisiaan, ja lapsille on opetettu, etteivät eläimet ole leikkikaluja. Ne ruokailevat ja nukkuvat rauhassa, eikä niitä revitä, raasteta, kiusata tai muksita. Molemmat myös tietävät, että hoitoa tarvitaan puolin ja toisin. Niinpä perheen *Československý vlčák*-lauman johtaja, joukon vanhin narttu Molly onkin ansioitunut „maailman parhaana lastenhoitajana“. Se huolehtii antaumuksella sekä oman joukon että vieraiden lapsista, ja ilmoittaa takuuvarmasti vanhemmille, mikäli jotakin erikoista on tekeillä.

Kotimaansa kulttuurilähettiläs

Näyttelijänuransa ohella koirat ovat toimineet myös esimerkillisinä synnyinmaansa kulttuurilähettiläinä. Emäntänsä Suski Turkkilan ne vievät vuosittain useita kertoja Tšekkiin ja ovat saaneet tämän omien sanojensa mukaan rakastumaan korviaan myöten ensin Prahaan, ja sen jälkeen koko maahan sekä sen asukkaisiin ja kulttuuriin. Tällä hetkellä käynnissä ovat myös tšekin kielen opinnot. Voidaankin siis hyvällä syyllä todeta: ”Tšekkoslovakia on kuollut, eläkään tšekkoslovakialaiset!”

MIKSI SUOMALAISET JUOVAT NYKYÄÄN KUIN SIENET?

Tomáš Bouška, Dnes-lehti 25.2.2008
Suomentanut ja toimittanut: Jari Aula

Baltian maiden liittyttyä Euroopan Unioniin on alkoholin hinta Suomessa laskenut niin, että maan hallitus pelkää jo kansanterveyden romahtavan.

”Alko täyttää pikemminkin valtion kassaa kuin suojelee suomalaisia terveydeltä”, luonnehtii Suomen alkoholipolitiikkaa **Sakari**, Tampereen yliopiston opiskelija. Alkoksi kutsutaan maan valtiollista alkoholin myyntiin keskittyntä monopolia. Sillä on tätä nykyä 338 myymälän ketju, joita löytyy jokaisesta suomalaisesta kaupungista. Väkeviä alkoholijuomia tai viiniä ei voi ostaa laillisesti kotikäyttöön muualta kuin Alkosta. Ja siitä saa vielä maksaa suolaisen hinnan.

”Tšekkiolut on käsite”

Juoda voi tietysti baareissa ja kapakoissa, joilla on lupa myydä alkoholia. Ne ovat luonnollisesti täynnä etupäässä viikonloppuisin, mutta kapakoitsijat yrittävät houkutella asiakkaita myös muiksi päiviksi. Niinpä esimerkiksi tiistaisin olutpaikat houkuttelevat väkeä opiskelija-alennuksilla. Tampereen keskustassa sijaitsevassa irlantilaisessa pubissa maksaa tuoppi olutta koko tiistaipäivän vain 3,70 euroa. Muina päivinä hinta on jo viitosen.

Mukava pubi, jossa ei luonnollisesti ole tupakansavua, täytyykin sen vuoksi nuorista asiakkaista todella nopeasti. Siiderin, koko Skandinaviassa pidetyn poreilevan, monilla eri hedelmäisillä vaihtoehtoilla höystetyn alkoholipitoisen limonadin lisäksi baarin hanasta pärs-

kii pääasiassa olut. Perinteisten irlantilaisten merkkien lisäksi voi maistella suomalaista Karhu-lageria, tšekkiläistä *Budvaria* ja – uskokaa tai älkää – myös *Litovelian* hanasta.

”Tšekkiolut on Suomessa käsite”, sanaa parrakas pellavapäinen **Antti**, joka opiskelee Tampereella filosofiaa ja muistuttaa ulkonäöltään **Aristotelesta**. Samalla hän osoittaa sormellaan muutamia tšekkiläisiä kylttejä, jotka koristavat kaupungin pääkadulla sijaitsevien suosittujen ravintola-alan yritysten sisäänkäyntejä. Erityisen kysytty on *Velko* eli *Velkopopovický Kozel*, jonka tumma versio on ihastuttanut ikihyviksi nuoret suomalaisnaiset, jotka maksavat tuopista parhaimmassa ravintolassa jopa seitsemän euroa.

Eräs heistä, 22-vuotias, mustiksi hiuksensa värjännyt **Susanna** on juuri ostanut baarista kahvia ja intoutuu kertomaan: ”Ruotsalaista olutta en voi sietää, siitä tulee päänsärkyä, enkä tule siitä koskaan humalaan, mitä ei tapahdu suomalaisen tai tšekkiläisen oluen kohdalla”, ja paljastaa samalla vuosisataisen kilpailuasetelman naapurimaan *Tre Kronorin* ja Suomen välillä.

Suomessa ei ole niin tavallista ”pistäytyä vain yhdellä”, eikä näin ole pelkästään opiskelijapiireissä. ”Silloin, kun juodaan, niin juodaan kunnolla, ja koska juominen on ravinto-
loissa liian kallista, juomme kotona”, hän sanoo ja luo katseensa alas.

Suomalaiset eivät juo kovin usein, mutta silloin, kun he juovat, niin silloin juodaan olan takaa.

"Eniten pidämme vodkasta tai muista väke-
vistä viinoista. Juomme suuria määriä ja vali-
tettavasti kerralla", Antti tunnustaa anteeksi-
pyytelevästi.

Susanna siemailee kuumaa kahvia ja mai-
nitsee aivan ohimennen, että on lopettanut
kokonaan alkoholin juonnin, koska pelkää
tulevansa siitä riippuvaiseksi. Se vaikuttaa
niin kummallisella tavalla, että toisinaan voit-
te kuulla tuttavanne peruvan tapaamisensa,
koska on edellisenä iltana juonut kotona...
siis yksin", hän paljastaa suomalaisten ongel-
man sisimmän, mikäli epäilette, puhuuko hän
omasta kokemuksestaan. "Kahvi on paras al-
koholien korvike. Sen olemme oppineet jo kir-
kossa", hän sanoo arvoituksellisesti ja istuu-
tuu baariin nähden selin.

Hanaolutta napin painalluksella

60-vuotias toimittaja ja kirjailija **Timo Mal-
mi** surkuttelee: "Alkoholi on suomalaisille kä-
sittämätön ongelma". Samassa hän suun-
taa kulkunsa kohti baaritiskiä ja tilaa itsel-

leen pienen oluen. Baari ei muistuta laisin-
kaan tšekkiläistä. Hymyilevä baarimikko aset-
taa puolen litran lasin juomalaskija-automaat-
tiin ja painaa nappia, jossa lukee 0,33 litraa.
Kone valuttaa tarvittavan annoksen millilit-
ralleen, ja hanaolut ojennetaan asiakkaal-
le vaahdottomassa lasissa. Kuohkeaa olut-
vaahtoa pidetään täällä turhana törkynä. Mal-
mi ojentaa baarimikolle luottokortin, allekir-
joittaa kuitenkin ja vie itse oluensa pöytään. Hän
kävelee ohi tiskin, jossa on kaksi pöntöllis-
tä tuoretta vettä ja pyramidinmuotoinen ka-
sa lasia. Ne ovat siellä siltä varalta, että jo-
ku kanta-asiakkaista sattuisi tarvitsemaan li-
sää ilmaista vettä.

Ensisilmäyksellä vaikuttaa, että maas-
sa kilistellään lasia liiankin usein. Lauantai-
na törmään kaupungin keskustassa muuten
niin ujoihin suomalaisiin, joita ei voi ollenkaan
tunnistaa samoiksi. Pitkin kaupunkia kulkee
horjahtelevia hahmoja, jotka pyrkivät äänek-
käästi sisään ravitsemusliikkeisiin, jotka har-
voin sulkevat ovensa ennen kello neljää. Po-
liisi on myös liikenteessä. Joka ilta baarissa

on omat portsarit, jotka vahtivat, ettei sinne pääse liian humalaisia asiakkaita. "Portsarin tehtäviin kuuluu myös poistaa ravintolasta liian humaltunut asiakas ja valvoa, ettei hän pääse uudelleen sisään", sanoo harteikas nuori mies, joka muistuttaa painijaa ja valvoo huolella Semafori-baarin sisäänkäyntiä. Huomatkaa kuitenkin, ettemme saa tehdä suomalaisille vääryyttä, emme ainakaan me tšekit. Maailman terveysjärjestön tilastojen valossa suomalaiset ovat kaukana eurooppalaisesta keskimääräisestä alkoholinkulutuksen tasosta. He kuluttavat näet joka vuosi kutakin yli 15-vuotiaasta asukasta kohti yli kymmenen litraa puhdasta alkoholia, kun vertailun vuoksi tšekki juo yli 16 litraa puhdasta alkoholia joka vuosi. Ryypääminen on Skandinavian maisissa kuitenkin näkyvämpää: tanskalaiset, ruotsalaiset ja suomalaiset juovat epäsäännöllisesti, mutta sitäkin näyttävämmin.

Vapaat markkinat vastaan terveys

Nyt Suomi on käännekohdassa, sillä sen tulee päättää, jatkaako se vielä valtion kontrolloimaa alkoholin myyntiä, vai vapautetaanko alkoholinmyynti EU:n vaatimusten mukaisesti. "Euroopan Unionin tavaroiden vapaan liikkuvuuden politiikalla on Suomessa hirvittävät seuraukset. Viron EU-jäsenyyden myötä meidän oli alennettava alkoholin hintoja, mistä on ollut seurauksena huomattava kulutuksen kasvu", valittelee Timo Malmi.

Alkoholin liikakulutuksen käytöstä aiheutuneet sairaudet ovat lisääntyneet 5 miljoonan asukkaan maassa, jossa kuolee joka päivä suunnilleen kuusi ihmistä alkoholiin liittyvistä syistä johtuen. Vuoteen 2000 verrattuna on myös naisten osuus näistä alkoholikuolemista kasvanut 50 prosentilla. "Hallituksella on vain yksi tepsivä keino, joka puree meihin. Sen pitää korottaa alkoholiveroa", tähdentää Malmi, ja näyttää kannustavaa tekstiviestiä. Sen on lähettänyt A-klinikkasäätiö, joka on päihde- ja riippuvuusalan organisaatio: "Jälleen uusi päivä, jolloin ei tarvitse ajatella juomalasia".

*Kun kerran
juodaan, niin
juodaan sitten
kunnolla.*

KIINNOSTUS TŠEKin KIELEN OPISKELUUN KASVAA

Sirpa Seppälä/ Kuvat: Markku Paalanen

Kiinnostus tšekin kielen opiskelua kohtaan tuntuu jatkuvasti kasvavan. Kevätlukukaudella 2008 järjestettiin Helsingissä Suomi-Tšekki-seuran ja Kalliolan kansalaisopiston suojissa neljä eritasoista kielikurssia, joilla oli yhteensä lähes 30 opiskelijaa. Syitä opiskeluintoon ovat olleet mm. aiempi työskentely tai opiskelu Tšekissä, tuleva muutto maahan, seka-avioliitot, jalkapallo, koirat, pitkäaikainen ja toistuva maahan suuntautuva matkailu, tšekkiläiset työtoverit sekä Tšekissä sijaitseva kesämökki.

Kasvava ryhmä on erityisesti etäopiskelijat, jotka suorittavat kursseja sähköisesti etätehtävien avulla. Etäopiskelijat ovat kiitelleet opiskelutapaa motivoivaksi ja ovat olleet iloi-

sia mahdollisuudesta ohjattuun ryhmässä tapahtuvaan opiskeluun omista maantieteellisistä rajoitteista huolimatta. Kursseilla on kieltä opiskeltu hyvinkin pitkän matkan takaa, sillä kauimpana asuva etäopiskelija suorittaa kurssia Ostravasta käsin.

Kieliopin pänttäämisen lisäksi on tunneilla harjoiteltu aktiivisesti kielen tuottamista kirjoitus- ja puheharjoitusten avulla. Tuntumaa autenttisiin kielenkäyttötilanteisiin ovat tuoneet äidinkielisten kielenpuhujien vierailut. Lisäksi opiskelijat ovat perehtyneet tšekkiläiseen kulttuuriin mm. elokuvien ja musiikin välityksellä.

Koska keskinäinen verkostoituminen on kulttuuriin tutustumisen ja oman opiskelumotivaation kannalta keskeinen asia, on tullut tavaksi pitää kurssien lopuksi vapaamuotoiset päättäjaiset. Tänä keväänä ne järjestettiin Tšekin lähetystössä (josta oheiset kuvat), missä paikalla oli myös isännöivän tahon edustajia. Kahvin juonnin lomassa juteltiin tšekiksi mukavia ja katsottiin elokuva. Syksyllä 2008 pyritään Helsingissä ja Turussa järjestämään seuraavat viisi kieli kurssia, joista seuraavilla sivuilla on tarkempaa tietoa. *Vítejte!* Tervetuloa!

TŠEKin KIELEN HASSUTUKSIA:

Strč prst skrz krk.

Työnnä sormi kurkun läpi.

Vlk zmrzl, zhltl hrst zrn.

Susi vilustui ja hotkaisi kourallisen jyvää.

***Třistatřicetři stříbrných stříkaček
stříkalo přes třistatřicetři
stříbrných střech.***

Kolmesataakolmekymmentäkolme hopeista ruiskua ruiskutti kolmensadankolmenkymmenenkolmen hopeisen katon läpi.

SUUNNITeltu TŠEKIN KIELEN OPETUS SYSSLUKUKAUDELLA 2008

Suomi-Tšekki-seura ry:

Tšekki II, maanantaisin klo 17.00 – 18.30, 22.9. alkaen

- Jatkoa keväällä 2008 aloittaneelle peruskurssille. Painopiste peruskurssin antamien taitojen aktivoinnissa käyttökieleksi. Soveltuu myös tehokkaille kertaajille ja intensiiviseen opiskeluun valmiille aloittelijoille.
- Materiaali: Helena Lehečková, Tšekkiä suomalaisille 1/2 ja opettajan oma materiaali.
- Opettaja: HuK Sirpa Seppälä

Tšekki IV/V, joka toinen maanantai klo 19.00 – 20.30 + kahtena yhteisesti erikseen sovittavana lauantaina 4,5 h mittainen ”lauantaikoulu”, 22.9. alkaen

- Jatkoa syksyllä 2006 ja keväällä 2007 aloittaneille peruskursseille. Painopiste puhutun ja kirjoitetun kielen tuottamisen ja ymmärtämisen kehittämisessä runsaiden puhe, kirjoitus- ja lukuharjoitusten avulla.
 - Materiaali: Helena Lehečková, Tšekkiä suomalaisille 2 ja opettajan oma materiaali.
 - Opettaja: HuK Sirpa Seppälä
- Opetuspaikka: Suomi-Tšekki-seuran toimitilat, Rapakivenkuja 3, 00710 Helsinki (Pihlajamäki)**

Ilmoittautumiset ja tiedustelut info@suomi-tsekkiseura.fi tai 050-562 2536

Kalliolan kansalaisopisto:

Peruskurssi (Tšekki I) AIKA SELVIÄÄ KESÄN KULUESSA

- Aloitamme aakkosista ja käymme kevään aikana läpi keskeisen kieliopin. Pyrkimyksenä antaa opiskelijalle rakennuspalikat tšekin kieleen ja eväät vaikkapa itsenäisiin jatko-opintoihin. Soveltuu myös kertaajille.
- Materiaali: Helena Lehečková, Tšekkiä suomalaisille 1 ja opettajan oma materiaali.
- Opettaja: HuK Sirpa Seppälä

Tšekki III (HUOM! KALLIOLAN OHJELMASSA TŠEKKI II), AIKA SELVIÄÄ KESÄN KULUESSA

- Jatkoa keväällä 2008 aloittaneelle peruskurssille. Painopiste puhutun ja kirjoitetun kielen tuottamisen ja ymmärtämisen harjoittamisessa.
- Materiaali: Helena Lehečková, Tšekkiä suomalaisille 1 ja opettajan oma materiaali.
- Opettaja: HuK Sirpa Seppälä

Opetuspaikka: Kalliolan kansalaisopisto, Sturenkatu 11, 00510 Helsinki (Alppila)

Ilmoittautumiset ja lisätiedot www.kalliola.fi

LISÄKSI TURUN SUOMENKIELINEN TYÖVÄENOPISTO SUUNNITTELEE TŠEKKIN KIELEN PERUSKURSSIA LUKUVUODEKSI 2008-2009!

**HUOM! KURSSISUUNNITELMA ON VASTA ALUSTAVA! TARKEMMAT TIEDOT KAIKISTA KURSSEISTA LÖYTYVÄT VIIMEISTÄÄN ELOKUUSSA! KURSSIT TO-
TEUTUVAT, MIKÄLI NIILLE ILMOITTAUTUU VAADITTAVA MÄÄRÄ OPISKELI-
JOITA! MINIMIOPISKELIJAMÄÄRISTÄ, KURSSIEN HINNOISTA JA MUISTA YK-
SITYISKOHDISTA JÄRJESTÄVÄT TAHOT PÄÄTTÄVÄT KESÄN KULUESSA.
TIEDOT LÖYTYVÄT VIIMEISTÄÄN ELOKUUSSA OSOITTEISTA:**

www.suomi-tsekki-seura.fi

www.kalliola.fi

www.tkukoulu.fi/~tsuto/

**KAIKKI KURSSIT ON MAHDOLLISTA SUORITTAA MYÖS ETÄOPINTOINA.
ETÄOPINNOISTA TIEDUSTELUT AINOASTAAN
info@suomi-tsekki-seura.fi. tai 050-562 2536!**

JÄSENILMOITUSKORTTI

Täytä lomake, leikkaa irti ja laita kuoreen. Lähetä osoitteeseen Suomi-Tšekki-Seura ry, Rapakivenkuja 3, 00710 HELSINKI. Voit ilmoittautua seuran jäseneksi myös internetin kautta tai sähköpostilla info@suomi-tsekki-seura.fi.

Vuoden 2008 jäsenmaksu on 20 e.

Suku- ja etunimi _____

Syntymäaika _____

Ammatti _____

Osoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin koti _____

Puhelin työ _____

Äidinkieli _____

Suostun tietojen tallentamiseen Suomi-Tšekki-Seura ry:n jäsenrekisteriin. _____

_____ / _____ 2008 _____

Päiväys _____ Allekirjoitus _____

SIMPLY CLEVER

www.skoda.fi

